

2. Чаку Є.В. Проблеми кадрового та матеріально-технічного забезпечення адміністративного судочинства URL: http://www.pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2012/2_2012/40.pdf. (дата звернення 10.01.2023 р.)

3. Про джерела фінансування органів державної влади: Закон України від 30 черв. 1999 р. № 783-XIV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/783-14#Text>. (дата звернення 10.01.2023 р.)

4. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text> (дата звернення 16.01.2023 р.)

5. Про затвердження Інструкції з підготовки бюджетних запитів: Наказ Міністерства фінансів України від 06 черв. 2012 р. № 687, п. 1.13 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1057-12#Text>

УДК 347.73(043.2)

Ушинкіна О.А., здобувачка вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

СУЧАСНІ СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ДЕРЖАВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ

Віртуальні активи існують у сучасному суспільстві вже достатньо довгий час, але тільки зараз питання щодо їх врегулювання стало посідати перше місце у переліку актуальних завдань економічної політики. Головним чином це пов'язано з тим, що лише в останні кілька років віртуальні активи перейшли з розряду унікальних, але незрозумілих продуктів до таких, що є об'єктом масового використання для різних цілей, у деяких випадках для спекулятивних інвестицій, і, потенційно, для застосування у якості платіжних інструментів.

Вражаюче, хоч і нестабільне, зростання капіталізації віртуальних активів та їх проникнення в регульовану фінансову систему призвели до активізації зусиль щодо їх регулювання. Застосування вже існуючої нормативно-правової бази до віртуальних активів, а також розробка нових норм є доволі складним завданням з низки причин. По-перше, індустрія віртуальних активів швидко розвивається. Регулюючим органам необхідно залучати кадри і освоювати навички, щоб не відстати від змін, що відбуваються, через обмежені ресурси та наявність багатьох інших пріоритетів. По-друге, віртуальні активи характеризуються розрізненістю даних, і регуляторам складно стежити за тисячами суб'єктів, які можуть не підпадати під типові вимоги щодо розкриття інформації чи звітності.

Ситуація ускладнюється тим, що термінологія, яка використовується для опису різних видів діяльності, продуктів та зацікавлених сторін, не

узгоджена на глобальному рівні. Сам термін «віртуальний актив» не є унікальним, оскільки поряд з ним використовується також поняття «криптоактив», «криптовалюта», «віртуальна валюта» і т.д., які мають схоже тлумачення та позначають широкий спектр цифрових продуктів, що випускаються приватно з використанням аналогічної технології (криптографія та часто розподілені реєстри) і які можуть зберігатися і торгуватися з використанням в основному цифрових гаманців та бірж [1, с. 47].

На сьогоднішній день не існує уніфікованого підходу до правового регулювання віртуальних активів, навпаки, майже кожна країна має власне бачення державного регулювання цього явища. Підходи можуть різнитися від повної заборони на випуск або зберігання віртуальних активів резидентами або можливості здійснювати з ними транзакції або використовувати їх для певних цілей, таких як платежі до створення найбільш сприятливих умов до ведення бізнесу, пов'язаного з віртуальними активами. Так, наприклад, однією з країн, яка повністю легалізувала обіг криптовалют, є Сальвадор. З жовтня 2021 року криптоактиви в Сальвадорі мають такий самий статус, як і долар США, який є в цій країні офіційною валютою. Це означає, що біткоіном можна розплачуватись за будь-які товари та послуги [2]. В свою чергу, американський нормативно-правовий режим регулювання обігу віртуальних активів у США, є неоднозначним. Головним чином це обумовлено особливостями правової системи держави, а саме наявністю як федерального права, так і права штатів, а також відсутністю єдиної позиції серед регуляторів щодо правового статусу криптовалюти. Так, віртуальна валюта може розглядатися одночасно як гроші (або їх аналог), як власність та як біржовий товар [3]. В Україні вже декілька років відбувається процес розроблення Закону України «Про віртуальні активи», який станом на зараз є прийнятим, однак, ще не набравшим чинності. У законі зазначено, що віртуальні активи не є засобом платежу на території України та не можуть бути предметом обміну на майно (товари), роботи (послуги) [4]. Як результат, роз'єднана глобальна реакція не забезпечує рівних умов гри і не захищає від ситуації, коли криптосуб'єкти мігрують у юрисдикції з найменш суворим регулюванням, залишаючись при цьому доступними для всіх, хто має доступ до Інтернету.

Однак, існують певні тенденції правового регулювання, які характеризують відношення до віртуальних активів. На першому етапі врегулювання віртуальних активів основним завданням було підтримання сумлінності фінансової діяльності шляхом мінімізації використання віртуальних активів для сприяння відмиванню грошей та іншим незаконним угодам. Цільова група з фінансових заходів (ФАТФ)

оперативно вжила заходів щодо створення глобальної мережі для всіх постачальників послуг віртуальних активів. Міжнародна організація комісій із цінних паперів також випустила керівництво з регулювання криптовалютних бірж.

Наразі, більшість регуляторних органів розпочала моніторинг ринків криптоактивів, випустила набір принципів, якими слід керуватися при регулюванні віртуальних активів, і в даний час розробляє керівництво для ширшого спектру віртуальних активів, включаючи раніше не враховані види. Актуальними напрями врегулювання обігу віртуальних активів є: 1) скоординованість, яка допоможе заповнити прогалини в регулюванні, що неминуче виникають у результаті міжсекторного та транскордонного характеру емісії активів; 2) послідовність, яка полягає у відповідності основним підходам до регулювання по всьому спектру діяльності та ризиків; і 3) всеосяжність, щоб охопити всіх учасників та всі аспекти екосистеми віртуальних активів.

Література

1. Логойда В.М. Криптовалюти як об'єкт цивільних прав: порівняльно-правовий аналіз: дис. ... д-ра філософії в галузі права. Ужгород, 2022. 282 с.

2. Кому в Сальвадорі держпідтримка, того в Китаї – за ґрати: світ розділюється у ставленні до криптовалют. Розбираємо, хто і як контролює криптоіндустрію. Mind.ua. URL: <https://mind.ua/publications/20251981-komu-v-salvadori-derzhpidtrimka-togo-v-kitayi-za-grati-svit-rozdilivsvya-u-stavlenni-do-kriptovalyut> (дата звернення: 04.02.2023).

3. Правовое регулирование криптовалютного бизнеса. Axon Partners, ForkLog Research. Февраль 2017. URL: <https://axon.partners/wp-content/uploads/2017/02/Global-Issues-of-Bitcoin-Businesses-Regulation.pdf>.

4. Про віртуальні активи: Закон України від 17 лют. 2022 р. № 2074-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (дата звернення: 04.02.2023).

5. Устинова І., Кудра І. Сучасний стан законодавчого забезпечення регулювання ринку криптовалюти в Україні. *Журнал східноєвропейського права*. 2019. № 61. С. 43-48.